

ULUSAL ESY STRATEJİSİNİN HAZIRLANMASI VE "TÜRKİYE'NİN ESY STRATEJİSİNİN UYGULANMASI İÇİN ULUSAL EYLEM PLANI" NIN GÜNCELLENMESİ PROJESİ (EU4IBMTR)

Yönetici Özeti

EU4IBMTR Projesi'nin amacı, Türkiye için özel olarak hazırlanmış bir ulusal Entegre Sınır Yönetimi (ESY) Stratejisi ve bunun uygulanması için güncellenmiş bir Ulusal Eylem Planı geliştirmektir.

Proje, AB Komisyonunun IPA II mekanizmasından sağlanan 2.000.000 Avro tutarında fonla finanse edilmektedir. Proje ana yararlanıcısı İçişleri Bakanlığı, proje yönetimi ve uygulamasından sorumlu proje partneri ise Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi (ICMPD)'dir. Projenin diğer paydaşları "Milli Savunma Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, sivil toplum ve özel sektör temsilcileridir. EU4IBMTR Projesi, Türkiye'deki mevcut Entegre Sınır Yönetimi (ESY) sistemini (genel stratejik öncelikler, yasal ve kurumsal çerçeveler, politika ve uygulamalar) gözden geçirecek ve Türkiye için iyileştirilmiş/optimize edilmiş bir ulusal ESY modeli geliştirecektir. Bir sonraki adımda, seçilen model, Türkiye için uyarlanmış bir Ulusal ESY Stratejisi olarak daha da geliştirilecek ve bu stratejinin uygulanması için güncellenmiş bir Ulusal Eylem Planı geliştirilecektir.

EU4IBMTR Projesi, yeni ESY modelinin ve ilgili politika belgelerinin geliştirilmesine ek olarak, ilgili kurum ve kuruluşların yeni ESY Strateji ve Eylem Planını uygulamaya koymalarını desteklemeyi ve bunların sürekli izlenmesini ve değerlendirilmesini sağlamayı amaçlayacaktır.

Mevcut Bağlam

2.949 km. kara, 8.484 km. deniz sınırı ve Suriye, Irak, İran, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Bulgaristan ve Yunanistan ile 30'dan fazla kara sınır geçiş noktası bulunan Türkiye, kompleks ve çok yönlü bir sınır yönetimi durumuna sahiptir. Türkiye'nin Avrupa ve Asya'yı birbirine bağlayan benzersiz coğrafi konumu, göçmenlerin ve mültecilerin Avrupa'ya ulaşması için hedef ve geçiş ülkesi olarak artan rolüne katkıda bulunmuştur.

Komşu ülkelerdeki çatışmaların devam etmesi ve istikrarsızlık gibi faktörler, Türkiye sınırları boyunca sürekli güvenlik riskleri ve terör tehdidinde neden olmaktadır. Bölgedeki ekonomik, siyasi ve sosyal sorunlar, civar bölgelerden Türkiye'ye sürekli bir zorunlu göç akışını tetiklemektedir. Türkiye'nin doğu ve

güneydoğu bölgelerindeki sınır bölgelerinin sert iklim koşulları, uzun süren kışlar ve zorlu arazi koşulları da bu kesimlerde uygun sınır güvenliği tedbirlerinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Türkiye'de sınır yönetimi modelini geliştirmeye yönelik çabalar, AB'nin kapsamlı desteğiyle, ortaya çıkan ihtiyaçlara yanıt vermek ve AB'ye katılım sürecinden kaynaklanan gereksinimlere dayalı olarak genel olarak sınır yönetim sistemini daha da geliştirmek için son on yılda devam etmiştir.

Sınır yönetimi alanında, kurumsal ve yasal çerçeve ile operasyonel koordinasyonun iyileştirilmesi gerekmektedir. Türkiye'de sınır yönetiminin farklı yönlerinden sorumlu çok sayıda kamu kurumu bulunmaktadır. Sınır geçişlerinde güvenlik ve pasaport kontrollerinin sağlanmasından ve ülkenin kara, hava ve deniz sınırlarının denetlenmesinden sorumlu birden fazla kurumun bulunduğu mevcut sistem, kurumlar arası işbirliğini ve koordinasyonu zorunlu kılmaktadır.

Türkiye, 2003 yılından bu yana sınır yönetim sistemini geliştirmek için önemli çabalar sarf etmiştir. 2003 yılında 'Dış Sınırların Korunmasına Yönelik Strateji Belgesi'nin kabul edilmesi ve ardından 27 Mart 2006'da 'Türkiye'nin Entegre Sınır Yönetiminin Uygulanmasına Yönelik Ulusal Eylem Planı'nın kabul edilmesi bu alanda önemli gelişmelerdir.

Bu kapsamda, kamu kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği ve koordinasyonu artırmak amacıyla 2016 yılında 'Sınır Yönetiminde Kurumlar Arası İşbirliği ve Koordinasyon Hakkında Yönetmelik' yayımlanmıştır. AB'nin 2016 Türkiye İlerleme Raporunda Yönetmeliğin kabul edilmesi olumlu bir adım olarak değerlendirilmiştir.

Bu yönetmelik doğrultusunda kurum içi ve kurumlar arası işbirliğini geliştirmek için oluşturulan mekanizmalar – Entegre Sınır Yönetimi Koordinasyon Kurulu ve Sınır Yönetimi Uygulama Kurulu – bu konuda atılan önemli adımlardır. IPA ve ulusal fonlu faaliyetler yoluyla desteklenen çalışmalar, mevcut sınır yönetim sisteminin genel işleyişini iyileştirmiş olsa da, sistemin daha da güçlendirilmesine hala ihtiyaç vardır. En kritik konu, çeşitli kurumlar arasında işbirliğini sağlamaya yönelik çalışmaların sürdürülmesidir.

Türkiye'de sınır yönetimi tedbirlerinin daha da iyileştirilmesine yönelik artan ihtiyaç göz önüne alındığında, bir Ulusal ESY Stratejisi ve gözden geçirilmiş bir Ulusal Eylem Planı geliştirmek elzemdir. Ulusal ESY Stratejisi ve güncellenen Eylem Planı, sistemdeki mevcut eksikliklerin üstesinden gelecek ve Türkiye'de daha da

iyileştirilmiş bir sınır yönetim sisteminin siyasi, kurumsal ve yasal yönlerinin geliştirilmesine ve uygulanmasına rehberlik edecektir.

Amaçlar

Projenin genel amacı, 24. Fası - Adalet, özgürlük ve güvenlik konusunda daha iyi uyumu desteklemektir.

Proje özel hedefi, ESY'ni Türkiye'de AB standartları ve AB müktesebatına uygun olarak geliştirmektir.

Projenin uygulanması aşağıdaki dört Bileşen etrafında yapılandırılacaktır::

- İlk bileşen, Türkiye'deki mevcut Sınır Yönetim sisteminin gözden geçirilmesine odaklanmaktadır.
- İkinci bileşen, bir Ulusal ESY Stratejisi ve güncellenmiş bir Eylem Planı taslağı oluşturmayı amaçlamaktadır.
- Üçüncü bileşen, yeni ESY Stratejisi ve Eylem Planının uygulanması için politikalar ve önlemler geliştirmeye odaklanır.
- Dördüncü bileşen ise, kurumlar arası ve uluslararası işbirliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Proje Paydaşları

Proje paydaşları İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, sivil toplum ve özel sektör temsilcileridir.

Proje Uygulama Süresi

EU4IBMTR projesi 24 Kasım 2021'den 24 Mayıs 2024'ye kadar 30 aylık bir süre çerçevesinde yürütülmektedir.